

**Augustinianum Systema De Gratia Ab Iniqua Bajani, Et
Janseniani Erroris Insimulatione Vindicatum, Sive
Refutatio Librorum Quorum Titulus Bajanismus, Et
Jansenismus Redivivi In Scriptis PP. FF. ...**

Bellelli, Fulgenzio

Monachii [u.a.], 1749

§. VI. Scrupuli criminatoris evelluntur, atque eradicantur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83741](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83741)

Explicatio
systematis
Augustiniani
directe
contraria.

Contra in libris *Theologicarum Disci-
plinarum* asseritur superiori delectatione
non injici libero arbitrio vinculum ne-
cessitatis: sub delectatione victrici con-
sistere potestatem ad oppositum: dari sub
parva delectatione veram recte agendi po-
tentiam, & sub delectatione victrici ve-
ram potestatem relucendi. Affirmatur
justos nunquam deferi à Deo, nisi prius
ipsi Deum deferant: habere gratiam suf-
ficientem, dum volunt servare praecepta,
& qualicumque premente cupiditate, ac-
tentatione pullante, posse in bono per-
severare. Propugnatur sufficiens gra-
tia, cui voluntas resistit. Defenditur
necessaria ad merendum, vel demeren-
dum libertas indifferentia: denegatur
hanc esse commentum Semipelagianor-
um: vindicatur à Novatorum arguta-
tionibus, atque inter Catholicæ fidei

dogmata recensetur. Totius demum
humani generis redemptionem, quæ ad
omnes omnino homines extenditur, non
uno, aut altero tantum loco, sed in per-
multis, atque in repetitis de hoc argu-
mento lucubrationibus pro modulo no-
stro defendimus, tradidimus, propugna-
vimus. Id vero in hoc secundo capite
quisquis oculos non habet lippientes,
vidit, atque pervidit.

In libris ergo *Theologicarum Disci-
plinarum* nec traditur systema duarum de-
lectationum invincibilium, ut fabrica-
tum est à Jansenio, neque quinque hujus
propositiones probantur: sed systema il-
lud subvertitur, & quinque proposi-
tiones rejiciuntur omnimode, & op-
pugnantur; quod erat de-
monstrandum.

§. VI.

Scrupuli criminantis evelluntur, atque eradicantur.

S U M M A R I U M.

1. Primum adversarii argumentum de delectatione victrici
Solvitur, sicut & alia obiectiuncula, ex Augustino, & aliis
2. Impugnatur adversarii gradus gratiæ ab Authore admissos.
Author statibus his assignat libertatem contra Jansenium.
3. Jansenianum videtur advers. gratiam statuere in delectatione indeliberata.
Explicatur denuo, in quo sensu hoc sit intelligendum.
4. Accusat adversarius Authorem de admissa delectatione invincibili.
Contrarium ostenditur ex verbis Authoris ab adversario omisso.
5. Insinuat Author admissæ necessitatis antecedentis.
Oppositum monstratur ex admissis ad ipso adversario, qui & malè explicat systema Thomisticum.
6. Arguitur Author, quoad systema delectatio-

num ab Augustinianis ad Jansenium deflectere.

Ostendit Author ex verbis suis, illud se tenere systema, quod ipse advers. Augustinianum agnoscit.

7. Recoquitur, & rejicitur antiqua trame de delectatione invincibili.

8. Inculcat advers. Authorem de admissa necessitate saltem specificationis.

Arguitur adversarius imperitiæ in carpenda scientia, quam plures tenent Catholici.

Convincitur hebetudinis in argumento ex prædicta sententia illato

Ostenditur ab uno ad alterum ineptè transiisse

9. Criminatur advers. gratiam sufficientem ab Authore verbis admissam, re negatam

Respondetur ad singula

10. Advers. vi hitur, systema Authoris circa gratiam sufficientem à Thomistis distortere.

Cui tamen se concordare modo sæpè dicto evincit Author.

I.
Primum ad-
versarii ar-
gumentum
de delecta-
tione victri-
ci.
Jans. Red.
pag. 183. five
p. 2. art. 6.

Posteaquam Anonymus, me rursus initio articuli 6. appellavit novitatum studiosum defensorem, & utentem variis flexibus ad Jansenianum errorem aliquatenus emolliendum, ait se daturum operam, ut omnibus manifestum fiat doceri à me famosum Jansenii principium de duabus delectationibus indeliberatis pro graduum superioritate invincibilibus. Quod ita evincere nititur: Primo in conflictu duarum delectationum, quas admittit F. Berri, anceps & pendula debet esse

voluntas, donec à robustiore in unam partem deprimatur. „ Cum trahitur (inquit) animus delectatione sancta & noxia, nunquam se inclinabit in unam potius, quam in alteram, sed pendeat anceps, donec una sit altera robustior, eamque deprimat. „ Tom. 3. lib. 14. cap. 11. pag. 130. Atque consequenter agnoscit delectationem, quæ fortior est, semper debiliorem oppositam superare. „ Nullus enim, pergit illud, nisi à fortiori vincitur & superatur. „

tur. „ Hoc est primum adversarii argumentum.

Hæc, sicut
& alia simili
oblectio
ex Augusti-
no, aliisque
AA. solvitur.

Proprium esse eorum, qui aut ignorantia, aut invidentia excæcantur, veritati objicere novitatem, etiam illi commonstrant, qui docente Domino Mar. 1. 27. ajebant: *Quidnam est hoc? Quenam doctrina hæc nova?* In conflictu duarum delectationum pendere ancipitem voluntatem, nisi unam alteram superet, neque consequi opus, nisi delectatio victrix accedat, docuerunt viri doctissimi prælaudati cap. 1. §. 2. Macedus nempe scribens, *Augustinum delectationes carnis opponere delectationibus spiritus, in ea pugna concupiscentiam cum gratia committere, & fortiori victoriam assignare:* Mansius ore omnium Augustinensium affirmans, *non posse voluntatem plene imperare actus subsequentes, sed inter duos amores fluctuare, nisi amor honesti superet contrarium amorem:* Gonzales, alique Thomistæ à Gravesonio laudati docentes gratiam nunquam fore efficacem, nec voluntatem recte operaturam, *nisi gratia majores efficacie gradus habeat, & superet gradus obstinationis:* Antoninus Massoulie demonstrans itidem nunquam gratiam fore effectricem, *si resistentiam voluntatis omnino non vincat:* Auctor Operis inscripti, *Le disciple pacifique*, plurimum commendans sententiam docentem, *que la même grâce qui surmonteroit trois ou quatre degrez d'obstination, parce qu'elle seroit dans un degre tres propre pour le surmonter, pourroit n'avoir par la même convenance, ni par conséquent le même effet & le même succès, si elle trouvoit six degrez d'opposition, d'obstacle, & de résistance:* 8. Thomas docens voluntatem non moveri à congruo, & convenienti bono, *nisi sua vi superet vim, & effrenis concupiscentia impetum:* Augustinus demum sapenumero affirmans gratiâ inspirari certam scientiam, & victricem delectationem, fieri, *ut carnis voluntatem contraria concupiscentem voluntas spiritus vincat, atque ut plus delectet, quod Deus præcipit, quam delectat quod impedit.* Ergo quod inter delectationes sit pugna, & quod fortior alteram superet, nec Janseniana doctrina est, nec nova, nec quæ commovere debeat theologum vel mediocriter eruditum. Jansenii error, & hæresis delectationi, quæ alteram vincit, alligat necessitatem antecedentem & physicam: quam à nobis rejici rursus ostenderem, nisi ex præcedenti §. 1. & 4. atque ex tota hac dissertatione manifestissimum foret. Vide ergo quam facile Anonymi diluatur

objectatio: *Agnoscat F. Berti delectationem, quæ fortior est, semper debiliorem oppositam superare, voluntati necessitatem inferendo, aut auferendo liberam ad oppositum potestatem; nego: neque inferendo necessitatem ineluctabilem, neque auferendo liberam agendi & non agendi potentiam, concedo.* Si adversus propugnatores gratiæ per se efficacia objicias: *Hæc gratia conjuncta est cum actu, superat contrariam concupiscentiam, atque à nullo duro corde respuitur; ergo est invincibilis;* respondebunt Thomistæ falsissimam esse consequentiam, quoniam cum hæc gratia effectrix subministratur, ut voluntas agat, & agat cum libertate indifferentiæ, non aufert antecedentem reluctandi potentiam. Idem nos respondemus: quo autem jure, §. 3. primi capituli, aliisque in locis amplissima explanatione declaravimus.

II. Ne credas, melioris notæ esse alia adversarii sophismata. Opponit secundo loco: „ Docet delectationum vim ac „ robur ex graduum superioritate oriri, „ ita ut una sit altera eo fortior, quo pluribus gradibus eam superat; nec ipsi „ placet, quod nolint Thomistæ in „ gradibus gradualitatem agnoscere. Deinde „ totam gratiæ efficaciam in graduum „ numero reposuit cum Jansenio, ita ut „ efficax aut inefficax sit eadem gratia, „ prout concupiscentia, quæ adversus „ eam pugnat, pluribus, aut paucioribus „ constat gradibus tom. 3. pag. 95. In „ æquali tamen gratiæ, & concupiscentiæ gradu, gratiæ concupiscentiam „ prævalere contendit, propter eam „ quam subjicit rationem, ib. pag. 130. „ quia, inquit, homo etiam cum æquali virtute majorem habet ad malum, quam ad bonum inclinationem. „ In hoc sane „ non contradicit Jansenio neque ab illo „ recedit, in casu enim assignato, cum „ major illa ad malum inclinatio concupiscentiæ pondus augeat, mirum non „ est quod tunc gratia prævaleat concupiscentiæ, cum sit robustior. „

Fateor me hæc omnia docuisse, sed miror Aristarchum nostri temporis nescire quod similia docuerint viri doctissimi, & orthodoxi. Adeat rursus §. 2. capituli primi, ac totum §. 8. ac intelliget non hastas se jacere, quæ umbonem penetrent, sed scandulas, quæ repelluntur senium. uno, ut inquit, digitulo. Admitto gradus concupiscentiæ, & gratiæ, quos rejiciunt Thomistæ aliqui, non tamen omnes: at doceo tom. 3. pag. 203. nullam delectationem injicere vinculum libertati: doceo impium, quacunque gratia præven-

2.
Impugnau
adversarius
gradus gra-
tiæ ab Autho-
re admissa
Janf. Red.
pag. 84.

Author stat-
tibus his
gratiæ gradi-
bus assignat
libertatem
voluntatis
contra Jan-
senium.

præventum posse reluctari, & justum quacunque premente cupiditate posse perseverare: doceo necessum non esse ut sequamur quod magis delectat: atque id innumeris aliis in locis demonstravi, ut constat ex citato §. 8. atque ex primo hujus capituli. Systema Janſenianum in hoc fuisse reprobatur, quod superiori delectationi tribuerit talem determinationem ac motum, ut voluntas ei nullatenus possit suum denegare consensum, facetur ipse Anonymus pag. 20. ac in toto fere articulo primo: nos vero art. 3. primi capituli id non asseruimus tantum, sed insuper invictissime demonstravimus. Ab hac ergo labe purgatum systema duplicis delectationis relativæ perperam quætitur: atque ita quod in ore Janſenianorum blasphemum est, in ore Augustinensium est orthodoxum, haud secus ac systema gratiæ victricis, quod in ore Calvinii est hæreticum, in ore Thomistarum est catholicum: nam quemadmodum Thomistæ propugnando gratiam efficacem negant necessitatem illam, quam gratiæ efficaci annectit Calvinus; ita Augustinenses propugnando systema victricis delectationis negant necessitatem, quam victrici delectationi annectit Janſenius. Hinc vir sapientissimus, æque doctrina ac dignitate conspicuus istud de prædicto, aliisque Adversarii objectis, in nixi nostro duplicis delectationis systemati, judicium protulit: „Il principio degli errori circa la Grazia si pone dal Censore nelle due dilettaçioni relative, è indeliberate; quando non dee riporsi in queste precisamente, ma come necessitanti di necessità fisica, e antecedente, senza lasciare la libertà d'indifferenza, ma la sola à coactione, a seguir ciò, che più diletta. E tutto questo complesso esser la fonte delle cinque propositioni dannate in Gianſenio, si raccoglie dalle stesse propositioni; altrimenti la Chiesa avrebbe recisi i rami, e lasciata intatta la radice del male, contra ogni regola di buon governo. E abbenchè il Tournely, seguito forse dal Censore, coll' autorità di Gianſenio, e de' Gianſenisti si sforzi di var vedere insegnar questi la dilettaçione vincitrice relativamente a' gradi, e da questa nascere i loro errori circa la Grazia; ciò non ostante non tutto ciò, che scrivono Gianſenio, e i Gianſenisti, sono errori, siccome nè meno tutto ciò, che scrivono Calvino, e Lutero: e la fonte de' loro errori non dee prendersi dall' uno, o dall' altro testo, ma dal intiero contesto della dottrina, e nel particolare di Gianſenio da quelle parole nel lib. 2. De Gratia cap. 1. Tam

impossibile est voluntati, ut bene velit, & operetur, quam homini caeco ut videat, vel surdo ut audiat, vel tibiis fracto ut recte gradiatur, vel avi ut volet sine alis. Il che, come vede qualsivisia, importa una necessità fisica e antecedente, che leva la libertà d'indifferenza all' opposto. Quindi insegnando puramente i PP. Belli, e Berti il systema delle due dilettaçioni indeliberate, e relative, ma negando apertamente questa fisica, e antecedente necessità di seguire ciò, che più diletta, e sotto la maggior dilettaçione difendendo la libertà d'indifferenza; chiaramente ne segue, non seguir loro il funesto, ed erroneo principio in materia della Gratia da Gianſenio insegnato, e difeso. „ Idem alii viri clarissimi traderunt, non Itali tantum, sed Galli etiam, qui oculis non lividis scripta nostra legunt. Ex dictis hominem ad statuendas calumnias cernulum, scriptaque nostra expilantem, suismet spiculis compungimus: Janſenius ita instituit duarum delectationum conflictum, ut voluntas nullatenus possit robustiori, & quæ gradibus aliam superat, obluçtari. Non sumus ergo Janſeniani, dum negamus in illa delectationum conflictatione non posse voluntatem resistere superiori ac victrici.

III. Præterea opponit Anonymus, „quod doceam cum Janſenio indeliberatas esse gratiæ, & cupiditatis delectationes. Quoad cupiditatis motus, hos rationis usum antevertere nimium „gravi experientia omnibus compertum „est. Quoad vero gratiæ delectationem, docet (de me loquitur) speciatim „eam esse indeliberatam, tum quia Deus „illam excitat in corde hominum, tum „quia delectatio illa voluntatis humanæ „prævenit motum. „ Quædam hic ex meis libris exscribit, præsertim quod legitur tom. 3. pag. 97. „Hæc itaque „delectatio & charitas prævenit motum „voluntatis, & est deliberata duntaxat, „cum voluntas huic præmoventi dilettaçioni libere obtemperat, & prosequitur „opus, ad quod trahit faciendo ut delectet, „quod antea non delectabat. „ Deinde, quoniam dixi nonnullos Theologos docuisse hujusmodi delectationem eodem momento, quo gratia movet voluntatem, sed posse hanc sententiam cum nostra conciliari, si dicamus gratiam, quatenus est ipsi misericordia movens & charitatem inspirans, nullatenus cum nostra deliberatione conjunctam esse, si autem consideretur ex parte nostri, esse delectationem ipsam, simul à Dei inspiratione, & à voluntate nostra promanantem; fervens

2.
Janſenianum
videtur ad-
versario gra-
tiam statuere
in delectatio-
ne indelibe-
rata.
Janſ. Rediv.
pag. 185.1

vescens fellis evaporatione ait, ea omnia à me proferri ad fraudem, & fucum faciendum: Theologos, qui victricem delectationem admittunt, addere delectationem illam totam esse deliberatam: à me doceri conceptis terminis indeliberatam esse: absque ullo animi candore cum supradictis Theologis societatem inire. Quid plura? me Janseniano systemati adhærere, & hæc satis esse perspicua.

In quo sensu gratia si delectatio indeliberata, & in quo delib. liberata.

Nolo formicas, muresque imitari repetendo mordentem, quod lib. 2. de Iracundia Seneca esse ait pusilli & miseri hominis. Reiecta sunt hæc omnia cap. 1. §. 7. satis superque. Siste paululum, vir egregie, & quod sacra monent Proverbia, & lex præcipit Evangelica, Locum da iræ; ac reminiscere illius moniti, nec damnatis propinanda esse venena, nisi melle circumlita. Nunquam audisti Thomistas docentes, liberum arbitrium ad receptionem gratiæ efficacis passivè se habere, libere autem, dum assentiuntur, & gratiæ cooperatur? Nunquam Vasquezium asserentem motum voluntatis à gratia excitatum indeliberatum esse, ut prævenit consensum nostrum, deliberatum vero, dum voluntas eidem motui obtemperans assensum præbet? Nunquam Bellarminum scribentem, Gratiæ ut inspirat bonam voluntatem esse excitantem, nec nos ad illam libere concurrere, dum vero nobiscum cooperatur, conjunctam esse cum perfecta, & deliberata electione? Nunquam Augustinum agentem, Deum operari sine nobis ut velimus, nobiscum vero cooperari cum volumus, & sic volumus ut faciamus? At hæc nos, quibus fucum, fraudemque objectas, scripsimus eadem pagina 97. à te præcitata. Ne ergo flammam in pilis leporinis scirpisque excites. Inspiratio sanctæ dilectionis est gratia: quatenus est à Deo operante sine nobis, est indeliberata; quatenus nobiscum cooperatur, deliberationi nostræ conjuncta est. Hæc eodem capite 8. lib. 14. unde perpauca exscripsisti, semel, iterum, ac tertio tradidi. Pagina enim 94. scripsi: *Gratia alia est præveniens, subsequens alia. Prima est, qua Deus in nobis operatur priorem motum sanctæ cogitationis, ac dilectionis. Secunda est illa, quæ priorem illum motum subsequitur, ut homo opus salutare perficiat.* Huic gratiæ nos libere assentiri demonstramus ex Tridentino Concilio sess. 6. cap. 5. Pag. 97. verba, quæ mutilata assers, sunt hujusmodi: *Si gratia accipiatur ex parte Dei, quatenus est ipsa misericordia movens, & charitatem inspi-*

rans, nullatenus cum nostra deliberatione conjuncta est, & hoc sensu ait Augustinus, Ut velimus sine nobis operatur. Si consideretur ex parte nostri, est ipsa dilectio simul à Dei inspiratione, & à voluntate nostra promanans, à voluntate tamen, ut à Deo intime præsentem præmotam; atque ideo sequitur Augustinus, Cum autem volumus, & sic volumus ut faciamus, nobiscum cooperatur. Quare, ut supra dictum est, Gratia, quæ prævenit charitatem, est charitas Dei, sive ipse Deus nobis spiritum suæ dilectionis inspirans; & gratia præveniens opera liberatæ est ipsa bona voluntas, & charitas nobis inspirata. Prima, scilicet gratia præveniens, & sine nobis à Deo inspirata, omnem nostram deliberationem antevertit: altera, id est, gratia adjuvans, qua Deus nobiscum cooperatur, cum ipsa DELIBERATIONE conjuncta est, comparate ad opera, quæ consequuntur, liberatæ & meriti. Pagina item 100. Nos dicimus indeliberatam quidem esse hanc delectationem, quatenus inspiratur à Deo, & proinde per primum actum indeliberatum nos nihil mereri, nisi accedat liberi arbitrii deliberatus assensus, firmissime tenemus; cum meritum haberi nequeat sine indifferentia libertatis. At hæc delectatio victrix conjuncta est cum DELIBERATIONE comparate ad opera, quæ efficiuntur à libero arbitrio hac delectatione excitato. Tria ergo evidentissime constant. Primum, à nobis dici delectationem indeliberatam, ut est gratia præveniens, & inspiratur à Deo; sed deliberatam, ut est à voluntate cooperante gratiæ adjuvanti; ideoque Anonymum esse aut stupidum, aut mendacem. Alterum, neminem Theologorum asserere totam delectationem esse deliberatam, quatenus inspiratur à Deo; cum bona voluntas inspiretur à Deo sine nobis libere operantibus, ut Augustinus docet adversus Pelagianos; ideoque adversarium, quem nunquam existimarem Pelagianum esse, vix Theologicum compendiolum, quale traditur in Clericorum Seminariis, lectitasse. Tertium, non esse perspicuum, quod nos adhæreamus Janseniano systemati; sed perspicuum esse, quod Jansenismi Redivivi auctor sit, ut Aeschinem appellabat Demosthenes, Tragicus quidam Theocrines.

IV. Pergit vir illustris: Denique F. Berti docet cum Jansenio hanc delectationem, tum gratiæ, tum cupiditatis, esse pro graduum superioritate invincibilem. Asserit enim ex gratia efficaci effectum sequi infalibilibiter: addit præterea nos ne cessu-

4.

Accusat Auctorem ad-
versarius de
admissa de-
lectatione in-
vincibili.

cessu-

* Jan. Rediv.
pag. 187.

cessario amplecti quod magis delectat; atque per istam gratiam, quæ non tantum dat posse, sed etiam velle, subventum esse voluntati humanæ, ut indeclinabiliter operemur. Profert deinde verba mea, quæ habentur tom. 3. pag. 100. & 128.

Ostenditur
contrarium
ex ipsis ver-
bis Authoris
ab adver-
sario omis-
sis.

Obsecro, obtestorque lectorem, ut paulisper attendat quo animo præditus sit accusator, qui nobis fraudem, fucum, ac dolum infinita garrulitate objectat. Principio bullatum mendacium est, delectationem victricem à me appellari *invincibilem*. Evidens quippe est ex præcedenti §. 1. sententiā meā ex gratia efficaci non induci necessitatem: evidens est ex eadem gratia effectum consequi libere: evidens est sub ea gratia consistere libertatem indifferentiæ: evidens est necessum non esse, ut sequamur quod magis delectat. Unde ergo in mentem calumniatoris hæc prodigiosa mendacia venerunt? At inquis: Laudat Anonymus loca. Quenam vero? Tomo 3. de Theolog. disciplinis pagina 100. legitur: Sequitur ex hac victrici delectatione infallibiliter effectus, eoquod animus amplectatur bonum, quod magis delectat. Et alibi, id est, pag. 128. Augustinus docet nos necessario sequi quod magis delectat. Et post pauca: Hujus gratiæ proprium est tribuere e non tantum posse, sed etiam velle, atque subvenire infirmitati voluntatis humane, ut indeclinabiliter operetur. Jam omnibus mediocriter in re Theologica versatis compertum est, omnes Gratiae per se efficaces propugnatores asserere effectum ex eadem gratia consequi indeclinabiliter & infallibiliter, quoniam divina decreta frustrari nequeunt, imo illum necessarium esse necessitate sequente, quæ libertatem non tollit. Paululum vero in lectione Augustini exercitatis constat, eadem à S. Protoparente affirmari de auxilio Quo, in lib. de Corrept. & Gratia cap. xii. aliisque in locis non semel à me productis, & in ea quoque dissertatione, ex qua adversarius hæc descripsit. Non debebat ergo vulgaribus hisce, & protritit operam suam ludos facere, & Hyperi vertigine circumvolvi. Si autem id agere velit, ludat, & circumagatur, ut lubet: sed verba saltem nostrareddat, ut sonant. Igitur tom. 3. pag. 100. ita scripsimus: Sequitur quidem ex hac victrici delectatione infallibiliter effectus, eoquod animus amplectatur bonum quod magis delectat, sed sequitur LIBERE, quia non adeo in hac vita delectat bonum aliquod, ut nequeat in eo apprehendi ratio aliqua mali. Subticuit vir probus ea verba, sed sequitur li-

R. P. Berti Theol. Tom. X.

bere, &c. Rursus pag. 128. scripsimus ad hunc modum: Augustinus enim docet nos necessario sequi quod magis delectat, sumpta necessitate pro infallibili consecutione actus, non pro negatione possibilitatis ad actum oppositum, quo sensu necesse est, ut sedeamus, quamlibet efficaciter sedere volumus, salva semper potestate non volendi quod volumus. Omisit homo verax quæ consequuntur ad verbum delectat. Quid ergo hujus ingenii viro reponam? Profecto nil aliud, quam pervulgatum illud: Redde verba mea, & evanescet calumnia tua.

V. Rursus convitiator dirigit contento nervo sagittas. Ait me à se non redargui quod contendam gratiam efficacem suam habere effectum infallibiliter, cum id Catholici quoque doceant; sed quod in meo systemate necessitas illa, cui homo subiacet sub imperio celestis ac terrenæ delectationis, est antecedens & absoluta: oritur enim ex graduum superioritate; unde infallibilitas effectus necessario futuri talis est, ut veram dissentienti tollat potentiam. Explicat deinde sententiam Thomistarum, qui reponunt efficaciam gratiæ in physica præmotione: sed in illo systemate voluntas humana à Deo præmota ad actum pium, operabitur illum infallibiliter, & necessario necessitate consequentiæ; quoniam præmotio illa includit futuritionem liberam actus, dum enim supponitur præmotio, supponitur quoque futuritio libera actus; & ideo necessitas operandi, quam præmotio physica importat, est duntaxat necessitas consequentiæ, & hypothetica, necessitas improprie dicta, non autem necessitas antecedens, & absoluta. Addit, modo sane diverso efficaciam gratiæ exponi à Molinistis & Congruistis: in quorum systemate perfecte conciliari liberum arbitrium cum gratia, satis per se patet, & ipsi Thomistæ non dissentunt.

Humillime virum audiamus, cui tantum doctrinæ, ac temperantiæ specimen ostendit alto insidere animo Hieronymianam in Epist. ad Titum admonitionem: Nihil est fœdus præceptore furioso, qui cum debeat esse mansuetus & humilis ad omnes ex adverso torvo vultu, tremantibus labiis, rugata fronte, effrenatis convitiis, facie inter ruborem, & pallorem variata, clamore prostrepat. Itaque pronuntiare videtur me non esse Catholicum: non enim ait, Hoc docent alii Catholici; sed forte ut me ex horum numero extrudat, inquit, Non redarguitur

5.
Insimulatur
Author ad-
missæ neces-
sitis antec-
cedentis.
Jan. Rediv.
pag. 187.

Contrarium
ostenditur ex
dictis ab ipso
adversario,
qui & male
explicat sy-
stema Tho-
misticum.

guitur F. Berti ex eo quod contendat gratiam efficacem suam habere effectum infallibiliter; hoc quoque docent Catholici. At ego quidem, si me adversarius dixerit hominem scelestissimum, haud ægre feram: si omnium peripsēma existimabit, patiar: si percusserit dexteram, præbebo sinistram: si probri incusaverit, memor ero Dominici præcepti, *Orate pro persequentibus, & calumniantibus vos*; si vero audeat me A catholicum dicere, certior sit minime à me toleratum iri tam effrenem convitiū intemperantiam. Neque enim aut Gregorius Neocæsariensis Sabellianismi calumniam, aut Dionysius Alexandrinus Arianismi, aut magnus Basilius hæreseos Tritheitarum, aut Nyssenus Origenismi, aut Manichæismi Hieronymus & Augustinus, aut hæresis Photiniana Fulgentius, aut Ætiana Petrus Damiani, aut id genus aliam viri sanctissimi, atque præclara mansuetudinis exempla putarunt esse ferendam. Jam vero intolerandæ criminatōis causam expendamus. Hæc una est, quod in meo systemate adstruatur necessitas antecedens & absoluta, & quæ tollat veram dissentienti potestatem. Verum hoc splendidissimum esse mendacium demonstratum est cap. 1. §. 3. num. 8. §. 6. num. 7. §. 8. num. 3. §. 9. num. 6. §. 11. num. item. 6. §. 12. num. 3. in hoc secundo capite §. 4. per totum; hoc quoque §. 6. & præcedenti etiam numero. Unum addo. Experiētiā omnibus compertum esse, quod concupiscentiæ motus non tantum deliberationem voluntatis, sed rationis quoque usum antevertat, aiebat Anonymus ipse paulo supra num. 3. Quare ergo indeliberatus concupiscentiæ motus non infert necessitatem antecedentem & absolutam? Profecto non alia ratione, nisi quia dum ei voluntas obsequitur, agit deliberate, & cum libertate indifferentiæ; nec imputatur in culpam quod ille motus exurgat, sed quod ei voluntas libere consentiat. Atqui demonstratum est, etiam præcedenti num. 3. indeliberatam inspirationem dilectionis fieri utique in nobis *sine nobis*, sed accedere illi deliberationem voluntatis prodeuntem ex ejus liberrima potestate; nec mereri homines dum illis sancta delectatio, ac pius voluntatis motus, seu præveniens gratia inspiratur, sed quando huic inspirationi libere assentiuntur. Igitur in nostro systemate non traditur voluntas antecedens & absoluta, nec talis, quæ tollat veram dissentienti potestatem. Quod vero nobis Anonymus explicet Thomistarum, ac Medistarum systemata, gratias ei repen-

dimus: at non indigemus tali præceptore; nam & nos ea lib. 14. cap. 9. longe ampliori explicatione tradidimus. Quamquam & illud, si non falsum, saltem obscurum & ambiguum est, quod Anonymus ait, in sententia Thomistarum induci necessitatem duntaxat consequentiæ, quia dum supponitur præmotio, supponitur futuritio libera actus; ideoque talem necessitatem esse hypotheticam: nam præmotio non supponitur una cum futuritione; sed præsupponitur, cum futuritionis sit causa: neque illius necessitas est hypothetica, quasi sit e præmotione conditionata, non absoluta. Igitur in sententia Thomistarum ea necessitas non est antecedens, sed consequens; quia Dei præmotio applicat voluntatem ad se libere determinandum, ita ut duplex admitti debeat determinatio, una antecedens, & à solo Deo proveniens, in ordine ad quam voluntas passive se habet; & altera consequens, quæ simul est à Deo, & à voluntate se determinante sub indifferenti judicio rationis, & sub notionē ac determinatione primi liberi, ac primi determinantis, à quo participat totam suam libertatem & contingentiam. Vide Gonetum disp. 4. art. 3. num. 32. In hoc

Gonet. tom. 1.
p. 447.

VI. Constat ex dictis, quid ponderis habeant producta ab Anonymo num. 6. Arguitur autem quoad ubi præmittit duo esse Theologorum systemata, quorum unum gratiam à seipsa efficacem admittit, alterum eandem gratiam repudiatur; ac deinde fatetur Augustinianos ut plurimum efficacitatem gratiæ repetere ex inspiratione victricis delectationis; sed ait me ab his recedere, ut ad Jansenium accedam; quoniam Augustiniani illi docent, „certitudinem effectus non oriri ex graduum superioritate, quæ ut volunt Janseniani, à voluntate nullatenus emanat; sed ex eo quod delectatio illa sit in manu omnipotentis Dei instrumentum efficax, quo Deus voluntates humanas inclinat ad quos-
„cunque

6.
Arguitur Au-
thor quoad
systema de-
lectationis
ab Augusti-
niani ad Jan-
senium de-
lectare.
Jans. Reg. 7.
190.

vidi supra
num. 3.

„cumque actus pios infallibiliter futuros,
„libere tamen à creatura eliciendos: „
quod & ego de Augustinensibus nostris
affirmavi tom. 3. pag. 97. à me autem,
ait, totam gratia efficacitatem repeti
ex sola graduum superioritate, inducta
necessitate antecedenti, qua voluntas ad
bonum adstringitur sub imperio gratia,
atque ad malum impellente concupiscentia.

Ostenditur
ex verbis Au-
thoris, illud
ipsum se te-
nere syste-
ma, quod
adversarius
Augustinia-
num asserit.

Hæc sane repetita cantilena est, non
talis, in quam cadat prologium illud,
Δὲ, καὶ τοῖς τοῖς καλῶν, sed potius videatur
ponum illud sylvestre, quod Plinius
unedonem appellavit. Jam sæpe demon-
stratum est, non statui à nobis gratiam
in tali delectatione, quæ inferat antece-
dentem necessitatem, ideoque frustra Ano-
nymum ad instar Thraciæ hirundinis
immurmurare. Ne tamen de sua batto-
logia gloriatur; addimus, præter duo
illa systemata tertium à viris doctissimis
propugnari, ut vidimus cap. 1. §. 2.
quamquam gratanter audiamus revocari
& istud ad primum, in quo gratia per
se ipsam efficax propugnatur. Apparet
insuper ex eodem §. 2. nos ab aliis Augu-
stinensibus nullatenus dissentire, eorum-
que sensus ac verba usurpasse. Ad fasti-
dium autem usque repetitum est, de-
lectationem victricem consistere una cum li-
bertate indifferentia, & cum potestate
ad oppositum. Quod vero ad imponen-
dum imperito lectori addit Anonymus,
à me non repeti efficaciam gratia à vo-
luntate Dei omnipotentis, sed cum Jan-
senianis ex sola graduum superioritate,
inducta necessitate antecedenti, & seclusa
libera voluntatis electione, quasi delecta-
tio concupiscentia, vel gratia, ad instar
machinæ cujusdam mechanicæ volun-
tatem humanam necessario in hunc, vel
illum motum impelleret: tamen si refu-
tatum est omnibus iis testimoniis, qui-
bus libertatem indifferentia propugna-
vimus; rursus tamen apertissimi menda-
cii revincitur ex his, quæ leguntur lib. 14.

Tom. 3. pag.
103.

cap. 8. „Quod Deus illum adjuvet tan-
tum, istum non tantum, non pendet à
„circumstantiis extrinsecis personæ, loci,
„vel temporis, neque à præscientia boni
„usus arbitrii; sed à secretæ æquitatis
„ratione, & potestatis divinæ excellen-
„tia: & cum Deus efficaciter vult, in-
„spirat tam vividam delectationem, quæ
„facile vincat, salva semper indifferen-
„tia liberi arbitrii, contrarios motus
„pugnantis concupiscentia. En delecta-
„tio victrix instrumentum potestatis di-
„vinæ: „en gratia efficacitas repetita
ex decreto & voluntate Dei: en sub vi-
ctrice delectatione indifferentia liberi ar-
bitrii: en nostra cum cæteris Augusti-
R. P. Berti Theol. Tom. X.

nianis concordia: en in Jansenismo Redi-
vivo Sisyphi molimina, & undique flu-
entia mendacia.

VII. Carpit deinde Anonymus num. 6.
quod libro 18. cap. 8. prop. 3. scripserim
nos habere liberum arbitrium ad malum
sine gratia, eo quod ad hoc, vel illud
privatum, noxium, ac prohibitum opus
voluntas non sit naturaliter determinata,
sed fruatur indifferentia judicii. Quod
Jansenianum censet, quia in systemate
duarum delectationum invincibilium, quod
admittit F. Berti, voluntas etiam quoad
exercitium, scilicet in hoc, vel illo parti-
culari actu ducitur antecedenti necessi-
tate. At ostendimus systema duarum qui-
dem delectationum, at non invincibilium
& necessitatem inferentium, à nobis de-
fendi; quod ex hoc eodem loco aperte
consequitur, cum etiam sine gratia agnos-
camus in impiis libertatem indifferentia,
quæ cum necessitate antecedenti com-
poni nequit: atque ita adversarius hoc
etiam loco revincitur, quem profert ex
præcit. proposit. 3. ceditque propria vi-
neta. Dicam tamen de hoc loco rursus;
nam apertis tibiis perstrepat, clamantque
convulsa marmora, & Frontonis platani.

VIII. Itaque ex quo scripserim homi-
nem, etiam si destitutus sit gratia, ha-
bere liberum arbitrium, & libertatem
indifferentia ad malum, amarulentus &
habens acerbam bilem in naribus exclam-
mat: „Etsi Jansenius & F. Berti veram
„exercitii indifferentiam admitterent,
„quam tamen non admittunt, nunquid
„vel una specificationis necessitas Chri-
„stianas aures offendit? Quis enim pa-
„tenter audire potest hominem lapsum,
„absente gratia gradibus superiori, non
„alia gaudere libertate, præter eam,
„qua necessitatus ad peccandum potest
„unum præ alio eligere peccatum? Quis
„non ingemiscat audiendo Justum, dum
„peccat mortaliter, necessario peccare?
„Quid ipsi proderit hoc vel illud malum
„posse eligere, si gratia gradibus supe-
„riori destitutus damnationem æternam
„evadere non possit? „impletque istius-
modi clamoribus integram paginam.

Ad hæc nequaquam commotus respon-
deo mollior infimæ auriculæ, satis ex hac
tantum exclamatione apparere Anony-
mum scientiæ expertem esse, Theologiæ
rudem, atque saltante satyro levio-
rem imperitiā se prodit in carpendo supe-
riorem doctrinam de libertate ad malum
etiam sine gratia, hebetudo in inferenda
necessitate peccandi, levitas ad justos
fabulationem torquendo: quod aperte de-
monstro, data prius venia quod me rur-
sus Jansenio comitem adjunxerit, piper,
quo abundat, oleribus miscens omnibus.

Q 2

Ita-

7.
Recoquitur
ab adversa-
rio, & ab
Authore reji-
citur antiqua
crambe de
delectatione
Invincibili.
Jans. Red.
pag. 192.

8.
Incusat ad-
versarius Au-
thorem de
admissa ne-
cessitatione
saltem speci-
ficationis.
Jans. Red.
pag. 193.

Si non offen-
dit, cur of-
fenderis?

Arguitur ad-
versarius im-
peritiæ in
carpenda
sententia,
quam plures
tenent Catho-
lici.

Itaque gratiam non esse ad peccandum necessariam, & absque illa habere hominem *libertatem indifferentiam*, principio ratio ipsa, & communis sensus ostendunt; propterea quod producta ex nihilo rationalis creatura ad malum semetipsa sufficiat, nec ullius fulcro & adminiculo indigeat, ut cadat, ac sese dejiciat in precipitium. Præterea compertum est Theologos plurimos ac præstantissimos, quos eodem cap. 8. pag. 280. recensuimus, denegare obduratorum plerisque auxilium sufficiens; omnesque consentire, non esse fidei decretum, sed opinionem scholasticam, quod istiusmodi auxilium singulis conferatur, & nihominus nemo adeo insipiens est, ut putet obduratos illos *neccessario* ruere in peccata; nemo adeo impius, ut non execretur blasphemiam hæreticorum illam peccandi necessitatem statuminantium. Insuper demonstravi pag. 282. & 283. propositionem illam meam esse S. Thomæ 1. 2. q. 89. art. 4. Bellarmini lib. 5. de Grat. cap. 14. Estii 2. sent. dist. 7. Patavii lib. 1v. de Opif. sex dierum cap. 9. num. 3. aliorumque, qui docent non viatores tantum, quibus gratia parata est, atque exhibita, verum etiam pervicacissimos dæmones, quibus nulla spes salutis affulget, habere liberam electionem mediorum, & peccare; ad quod, ut Patavii utar verbis, sat est, *si in malis unum optari possit è pluribus*. Ulterius, ut ad hæc, quæ cit. pag. 282. demonstrata fuerunt, nonnulla addam; Honoratus Tournely 2. p. de Grat. q. 8. art. 4. etiam amplectatur sententiam, quæ docet obduratos & excacatos non privari omni penitus auxilio, fatetur tamen alios contendere, *peccare obduratos, & peccata merito ipsis imputari, tametsi gratia priventur in panam præcedentium peccatorum*. 1. Quia ipsorum culpa est, quod ea priventur gratia sibi necessaria, eorumque impotentia consequens est ac voluntaria, non antecedens, non necessaria. 2. Quia libere peccant, & possunt non peccare per simplicem actus suspensionem seu non positionem: quo sensu, inquit, S. Thomas q. 24. de Verit. art. 12. ait, posse aliquem existentem in peccato mortali vitare omnia peccata mortalia auxilio gratiæ: posse etiam ex naturali virtute singula vitare, quamvis non omnia. Et ideo non sequitur, *concludit Angelicus Doctor*, quod peccatum committendo non peccet. „Ergo cum quilibet induratus possit singula distributive peccata naturali virtute vitare, necessaria non est ipsi gratia, ut sit inexcusabilis, ac peccata merito ipsi imputen-

„tur. 3. Negant illi ad libertatem actus mali necesse esse, ut voluntas si- mul expedita sit ad actum bonum op- positum; quia nempe, inquit, sola libertas contradictionis, qua potest ho- mo agere, vel non agere, pertinet ad essentiam libertatis: siquidem posse malum operari non est perfectio in humana libertate, sed potius vitium, ac defectus. „ Hæc Tournely pag. 634. edit. Ven. & hæc duntaxat cit. prop. 3. auctoritate & ratione conatus sum demonstrare. Tandem Cardinales, & Episcopi Galliarum in *Explicationibus* sæpe laudatis art. 3. inquit: „Ce se- roit une temerité de traiter d'erreur l'opinion de plusieurs sçavans Theolo- giens, qui enseignent que la grace suffi- sante n'est pas donnée aux aveuglez & les endurcis, & qui ne croyent pas qu'elle soit accordée à tous les infidèles. Il seroit encore plus temeraire quelque sentiment, que l'on soutienne, de dire que les aveuglez, & les endurcis ne pe- chent pas, & que leurs pechez ne leur sont pas imputez. „ En patefacta igno- rantia An nymi carpentis sententiam nostram traditam lib. 18. cap. 8. prop. 3. *Non est necessaria ad imputationem pec- cati præsens & actualis divini gratiæ in- spiratio*, insertamque probationem peti- tam ex *libertate indifferentia*; ad quam sufficit posse vitare singula peccata *distributive*, cum ad *essentiam libertatis perti- neat sola libertas contradictionis*. Et ta- men Anonymus tanti facit figmentum il- lud suum, ut repetendum duxerit iis- dem omnino verbis pag. 255.

Vide modo in ratiocinando hebetudi- nem, dum ex doctrina inferri putat hominem *neccessario* peccare, & non posse æternam evadere damnationem. Audisti jam Tournelyum fatentem Catholicorum plures negare esse *neccessitatem* peccandi, si peccata singula possint vitari *distributive*, & si ad sit sola libertas *contradictionis*, non contrarietatis. Cum itaque evidentissimum sit, hæc duo à me in ea propositione 3. doceri, quare me non Catholicis istis, sed Jansenianis iniquis accusator accenset? Insuper eadem prop. 3. pag. 284. non tantum dico gratiæ de- stitutum habere libertatem *indifferentiæ* ad hoc, vel illud opus noxium, ac pro- hibitum, propter quod Anonymus adeo excandescit; sed etiam addo commu- nem Thomistarum, & Lovaniensium sententiam, quæ docet sufficere ut homo possit converti, *si possit sufficientem gra- tiam habere atque obtinere*, quod nulli mortalium deest, quamdiu vivit: eam- que

Tournely de
Grat pag.
614. edit.
Venet.

Convincitur
hebetudinis
in argumen-
to ex senten-
tia prædicta
illata.

que sententiam à me propugnari constat ex testimoniis, verbisque meis productis præced. §. 3. & cap. 1. §. 4. Cur itaque criminator de his silet, ut me ad Jansenianos, non ad Lovanienſes, ac ad Thomistas amandet? Ad hæc eo loci affirmo aliquibus deesse gratiam ob impedimentum, quod libere ponunt; idque in ea disputatione pluries repeto, & confirmo pag. 289. apertissima SS. Augustini, Prosperi, ac Thomæ Aquinatis auctoritate. Ecce me non illorum, sed Episcopi Iprensis appellat discipulum? Cur fidei meæ perspicua testimonia omittit? Cur ante funestam illam illationem suam in præmissis discutiendis aliquantulum non immoratur? At satis de hujus hominis in contemnendis Theologicis rationibus inconsiderata facilitate.

Ostenditur à peccatoribus ad justos inceptè transiisse.

Certe tandem saltationem, levitatemque exclamatoris. Evidens est in illa 3. propositione agi de homine impio gratiâ actuali & habituali destituto: unde ergo Abydena illa irruptio, *Quis non ingemiscat audiendo Justum, dum peccat mortaliter, necessario peccare?* Ad justos orationem convertit, qui & gratia habituali ornati sunt, & actuali quoque suffulti. Redi paululum ad §. 3. nostrasque de justis assertiones lege, atque expende; ac miraberis hujus excursus clamorisque turbulentam illuvionem. Cæterum sententiâ nostrâ neque homines excæcatissimi atque flagitiosissimi peccant in iis, quæ vitare non possunt, uti constat ex eodem §. 3. num. 5. ideoque multo minus peccant *necessario* homines justi, quos Deus non deserit, nisi prius ab ipsis deseratur. Habes ergo in illa una criminatoris Scholasticarum opinionum crassissimam ignorantiam, Theologicâ illationis fallacem texturam, atque ab impiis gratiâ carentibus ad justos auxiliis sufficientibus adjutos ineptissimam excursionem.

9. Criminatur adversarius, gratiam sufficientem ab Authore verbis admissam, re ipsa negatam. Janſ. Rediv. pag. 71.

IX. Postremo articuli 6. conatu Anonymus contendit me ubicunque sufficientis gratiæ memini, admittere gratias sufficientes duntaxat nomine tenus, addita frequenti illa interjectione, „Quis neſciat Fratrem Berti in verbis ludere, „ut solent Janseniani? „Me in verbis ludere affirmat, quoniam in meo systemate, ut opinatur, „gratia sufficiens „nullam veram potentiam, nullum verum posse tribuit. „Gloriatur à se hoc demonstrari invicto syllogismo. En ille. „In systemate Bertiniano gratia sufficientis dicitur illa, quæ gradibus est in-

„ferior cupiditate: atque in systemate „Bertiniano gratia, quæ est inferior cupiditate, non potest vincere cupiditatem superiorem oppositam: ergo in eodem systemate, cum gratia sufficiens „non possit vincere cupiditatem, evidenter veram potentiam, seu verum posse non tribuit. „Minorem probat, quoniam pluribus in locis affirmo gratiam, quæ gradibus est inferior cupiditate, nunquam esse victricem; unde ita formidandus dialecticus: „Sequitur, inquit F. Berti, ex victrici delectatione „infallibiliter effectus eoquod animus „amplectatur bonum quod magis delectat: atqui juxta fratrem Berti animus „æque amplectitur malum, si illud magis delectat, ac amplectitur bonum, „quando delectatio sancta gradibus superior est: ergo ex delectatione noxia „sequitur quoque infallibiliter malum. „Quod si ex victrici delectatione noxia „infallibiliter sequatur malum, illa delectatio noxia, seu cupiditas suo effectum frustrari nequit: ergo est invincibilis „in malo, sicut gratia gradibus superior „invincibilis est in bono, ergo gratia „gradibus minor cupiditate illam vincere non potest: ergo gratia illa verum posse non tribuit: ergo F. Berti abusive prorsus & illusorie gratiam illam appellat sufficientem. „

Consequencias feminanti Reverentiæ Respondetur suæ ita Frater responder. Systema, quod ad singulas leges etymologiæ ignorans appellas Bertinianum, esse systema Norisii, Macedi, Gonzales, Augustinensium omnium, & Antonini Massoulié ostendi cap. 1. §. 2. Si ergo Bertinianum appellas, quod ego illud instauraverim aut ediderim, te nimis inscium prodis: si autem quod illud illustraverim, & celebrius reddiderim, non contumelia, ut existimas, sed singulari honore me afficis. Interim cum Antonini Massoulié honestum nomen occurrerit; memoriâ repetas velim, quod ubi is ostendit illam esse „victricem gratiam, quæ motione efficaciori superat „obstinationem voluntatis, eamque insingit, „si vero major sit voluntatis obstinatio & resistentia, voluntatem ad perfectam conversionem disponere, eam tamen nondum efficere, „quod sufficientis gratiæ propriissimum munus „est; „consecutionem istam profert, tanquam satis apertam, atque perspicuam: „Ergo re ipsa in eo posita est efficacia gratiæ, quod ita temperata „sit, ut obstinationem vincat: & ea ratione efficax & sufficiens distinguuntur,

Respondetur ad singulas adversarii argumentationes.

Mass. tome 3. pag. 205. 206. 256.

„tur, quod efficax major sit, sufficiens mi-
 „nor, quæ resistens voluntatis omnino
 „non vincat, sed eam paululum concu-
 „tiat, & ad perfectam conversionem di-
 „sponat. Hinc vero gratiam malitiæ
 voluntatis inferiorem esse vere *sufficien-*
tem ita vir præclarus demonstrat: „Si
 „hic explicandi modus obtineat, palam
 „est eam sufficientem gratiam, quam
 „Schola Divi Thomæ admittit, verissime
 „& propriissime sufficientem esse: cum
 „re ipsa ipsi nihil desit, si vis ipsius agen-
 „di spectetur. Quod enim gratiæ divi-
 „næ motio v. g. ut quatuor, interdum
 „effectum non habeat, non oritur ex de-
 „fectu ipsius motionis divinæ, quæ vim
 „agendi non habeat: est enim verissime
 „sufficiens, imo & natura sua efficax,
 „nec minorem suo in ordine vim habet
 „agendi, quam habeat v. g. calor in or-
 „dine physico, quem nemo negaverit
 „vim habere sufficientem comburendi,
 „ita ut si admotum lignum ignis non
 „comburat, id non oriatur ex eo quod
 „ipsi igni desit vis agendi, sed quod li-
 „gnum oppletum humiditate, & aqua,
 „impressioni, seu vi & efficaciam ignis
 „obstat. Nam si prava voluntas mi-
 „nori obstinatione obfirmata esset, mi-
 „nusque intensus esset pravus ipsius ha-
 „bitus, quo veluti pondere à virtute co-
 „lenda retrahitur, & ad vitium impelli-
 „tur; ipsa eadem divinæ gratiæ motio
 „ut quatuor voluntatem ad virtutem
 „impelleret, atque hujus consensum ob-
 „tineret: superaret enim vim pravi ha-
 „bitus, & malitiam voluntatis, eamque
 „à sequendo vitio retraheret. Quod si
 „ea gratiæ divinæ motio ut quatuor vo-
 „luntatis consensum non obtineat, id
 „non oritur ex defectu ipsius motionis
 „gratiæ divinæ, sed ex prava dispositio-
 „ne voluntatis, quæ ob pravum habi-
 „tum intensum v. g. ut quinque, ipsius
 „actionis impressioni, & vi seu efficaciam
 „divinæ motionis non subicitur. Hæc
 cap. 1. §. 2. num. 6. & 10. num. 5. à
 me præmissa fuerunt; sed tardiora in-
 genia materialibus exemplis indigent, &
 sæpe malleolis tundenda sunt. Itaque
 ad plexilem syllogismum, concessa ma-
 jori, nego minorem. Ad probat. dist.
 majorem: Sequitur ex victrici delecta-
 tione infallibiliter effectus, cum delibe-
 ratione voluntatis & cum potestate ad
 oppositum, conc. absque tali delibera-
 tione & potestate, nego: & dist. min.
 Atqui animus sequitur quod magis dele-
 ctat, & sequitur libere, cum indifferen-
 tia iudicii, & cum potestate ad opposi-
 tum, concedo: sine tali potestate, & in-
 differentia, nego minorem: & itidem

dist. consequens, Ergo ex superiori dele-
 ctatione noxiâ sequitur infallibiliter ma-
 lum, cum libertate indifferentiæ & po-
 testate ad oppositum, conc. absque hu-
 jusmodi potestate, ac libertate, nego
 consequentiam, huiusque extortas spu-
 riasque filiolas. Jam futilis hæc argu-
 mentatio soluta fuit supra n. 4. ubi ul-
 terius ostendimus vitiligatorem textus
 nostros mutilos truncatosque produxis-
 se: quod & fecit *invictum* illum syllo-
 gismum plectendo pag. 196. ut vafri-
 tiem adderet vafritiei. Persistendo au-
 tem in responsione Antonini Massoulié
 addimus gratiam gradibus inferiorem ef-
 se sufficientissimam, quia si non producit
 effectum, id non oritur ex virtute gra-
 tiæ, sed ex majori ac libera voluntatis
 renitentia: gratiam vero superiorem
 gradibus esse efficacem, & effectum
 producere *infallibiliter* quidem, sed *li-*
bere & cum potestate ad oppositum. Ne-
 que enim ex quo effectus sequatur *in-*
fallibiliter, fas est inferre *necessitatem an-*
tecedentem; nam ex gratia quoque effi-
 caci accepta in communiori Thomista-
 rum sensu effectus consequitur *infallibi-*
liter, sed tamen *libere*.

X. Reponit Anonymus magnum in-
 teresse discrimen *inter gratiam pure suf-*
ficientem Thomisticam, & gratiam par-
vam Jansenii: quoniam ista defectu vi-
 rium caret effectu, ad quem excitat vo-
 luntatem, quia est gradibus inferior, &
 cupiditatem vincere non potest: Gratia
 vero *sufficiens Thomistica veram tribuit*
potentiam, ideoque privatur effectu, quia
 voluntas consentire renuit, non quia ipsi
 gratiæ desint vires. Resistencia quæ fit
 gratiæ Thomistica sufficienti *oritur ex*
libera voluntate: resistencia autem, quæ
 fit gratiæ Bertiniane, *oritur ex cupidi-*
tate prædominante. Respectu gratiæ
sufficientis Thomistica infallibilitas est
consequens & hypothetica; & respectu
 gratiæ Bertiniane est *antecedens, & ab-*
soluta. Atque id à se iterum demonstra-
 tum iri promittit, dum perpendet ea,
 quæ à me proferuntur ut me *alienum sin-*
gam ab erronea doctrina, quæ in quinque
Jansenianis propositionibus continetur.

Satis ex dictis constat quid novi ferat
 hæc circumlocutio. De parva gratia
 Jansenii, & de nostro ab illa discrimine
 egi §. x. cap. 1. ad secundam propositio-
 nem: at ne longinquius vagemur, nuper
 diximus etiam Antoninum Massoulié, cui
 assentiuntur quidam alii ex Thomistis,
 ex nostratibus vero omnes, illam gra-
 tiam appellare *sufficientem*, quæ minor
 est

10.
 Adversarius
 vi nititur sy-
 stema Au-
 thoris circa
 gratiam suf-
 ficientem à
 Thomistico
 distorquere.
 Jans. Redig.
 pag. 196.

Quæ tamen
 concordare
 modo sæpe
 dicto evincit
 Author.

est gradibus obstinationis. Id ergo ad Janſenianum ſyſtema non pertinet; atque inter Janſenianam & *Bertinianam* gratiam tantum intercedit diſcriminis, quantum inter laudatum Antoninum, & Anonymum, id eſt, inter probum doctiſſimumque Theologum, ac tumidum ineptiſſimumque nugigerulum. Hujusmodi autem gratia tribui *veram poteſtatem agendi* oſtendimus hoc 2. capite §. 2. n. 2. & 3. per illam non produci effectum, quoniam ei reſiſtimus *culpabili, & libera venientia*, diximus §. 1. n. 3. & 4. neceſſitatem ortam ex gratia *efficaci*

infallibiliter operante (nota convitiatorum adeo ineptire, ut *infallibilitatem* adſcribat gratiæ *ſufficienti* eſſe duntaxat *conſequentem*, evidens eſt ex §. 1. n. 4. atque ex §. 4. per totum, denique ex hoc §. 6. n. 4, & 5. Ut ergo Anonymus ſexto articulo dignam apponeret coronidem, ventosque paſceret, addidit mendacia mendaciis, vel potius ineptias ineptiis. Interim num ego fingam, num ipſe calumniatur, facile agnoſcet, dummodo ſemetipſum

Caſtiget trutinæ, nec ſe quaſiverit extra.

§. VII.

Sequitur oppoſitionum Anonymi refutatio.

S U M M A R I U M.

1. Obſicit adverſarius, negari ab Authore gratiam verè ſufficientem
Solvitur diſtinctione in ſcriptis Authoris clare fundata.

Urget adverſarius argumentum ſuum.
Solvitur totum, & mala ejus fides oſtenditur.
2. Conglobat adverſarius objectiones varias.
Quibus quoad ſingula reſpondetur.

1. Obſicit adverſ. negari ab Authore gratiam verè ſufficientem.

Janſ. Regio pag. 198.

Solvitur diſtinctione in

1. Ubi inſimulator momentis jam diſſunctis ſibi perſuaſit à nobis defendi duarum delectationum ſyſtema *ad ſenſum Janſenii*, in quare plurimum illum decipi conſtat ex cap. 1. §. 2. & 8. atque ex hoc ſecundo capite §. 1. & ex §. proxime præcedenti; aggreditur art. 7. ſecundum criminationis caput, & inquit me oretenus, ut *Janſeniſtæ ſolent*, primam propoſitionem damnare, eoquod aliquibus juſtis denegando gratiam concupiſcentiæ victricem, eis quoque denegem potentiam adimplendi præcepta. Ut id evincat, ait me *verbis in rei veritate fallacibus*, ubicunque gratiæ *ſufficientis* memini, nullam fateri *veram agendi potentiam* in homine inſtructo ea gratia, eamque appellare ſufficientem *ad Catholicis illudendum*; quod ait hoc ſylogiſmo demonſtrari: „Gratia illa, quam „F. Berti ſufficientem vocat, confert ſolum potentiam agendi remotam: atque „qui potentia remota, qualis admittitur „à F. Berti, non eſt vera potentia: ergo „gratia ſufficiens F. Berti non confert veram agendi potentiam. „ Hic recitat verba mea, quibus Tom. 3. pag. 213. diſtinguo potentiam „in proximam, „& remotam, & ſcribo: Potentia remota eſt in illo, qui habet voluntatem „parvam; proxima in illo, qui habet „magnam, & robuſtam.

Jam oſtendi cap. 1. §. 2. num. 9. hanc objectionem eſſe calumniam illatam Car-

dinali Noriſio, hunc verò eam exſufflaſe ſe demonſtrando in ſententia doctiſſimorum Theologorum illam potentiam eſſe *proximam & completam, qua poſita nihil ulterius requiritur adjutorii à Deo conferendi, ut ponatur actus*: quam doctrinam confirmavi eodem cap. 1. §. 4. num. 7. aliisque in locis. Oſtendi etiam ſuperiori §. 2. num. 3. à me cum Noriſio illam dici *potentiam proximam atque expeditam*, cui nihil deeſt, ut *reapſe prodeat in actum*, quod aſſerere debent quicunque ad ponendum actum exigunt *auxilium per ſe efficax*. Puto quod jam centies hæc ſint à me repetita. Diſt. itaque majorem: Gratia ſufficiens in ſenſu Noriſii (Noriſium dico, ut pudore ſuffundatur Anonymus ſummum virum, Cardinalem ampliſſimum, Eccleſiæ lumen, noſtro ſub nomine vellicans) confert *ſolam potentiam remotam*, id eſt, non confert quidquid requiritur *ut voluntas reapſe prodeat in actum*, concedo: id eſt non confert quidquid requiritur, *ut voluntas dicatur poſſe*, nego majorem. Hæc duo verba elidunt cuncta hominis contumelioſi ſophiſmata. At quoniam in p. 213. intorſit oculos turgidos & perulcos; cur non legit quæ eadem pagina ſcripta ſunt: „Reſpondeo duplicem eſſe poteſtatem, „unam ab actu ſeparatam, aliam cum „actu conjunctam: illa dat poſſe, id eſt, „conſtituit potentiam in actu primo, ut „poſſit exire in actum, ut eſt in homine „vir-

ipſis ſcriptis
Authoris
clare fundata.